

[Schak Nielsen]

toen. Jeg vil advare imod en monopolisering på området. Et offentligt monopol kan være lige så belastende for forbrugeren som et privat monopol, selv om det oprettes i effektivitetens hellige navn. Lad det hele hellere være et tilbud til borgeren.

Der er også kræfter, der ønsker, at hele den praktiserende lægegerning skulle socialiseres. Vi vil også advare stærkt imod denne tendens. Sorteper i det spil bliver udelukkende patienterne, lægerne skal nok vide at placere sig på samfundsstigen. Jeg er ikke bekendt med konkurrence mellem de praktiserende læger, og det traditionelle tillidsforhold mellem lægen og hans patient er vel den allervigtigste faktor i sygdomsbekæmpelse og sygdomsforebyggelse.

Ministeren ville ikke være den gode partisoldat, hvis han ikke foreslog at føje en ny kommission til dem, vi i forvejen har, nemlig et såkaldt forebyggelsesråd, og al den stund det er bedre at forebygge end at helbrede, skal det såmænd nok blive vel modtaget. Men nytten af det vil aldrig nogen sinde kunne bevises og heller ikke modbevises.

Derimod var der en interessant ting, ministeren var inde på, nemlig det enkelte menneskes ansvarsfølelse over for sine nærmeste og over for sin egen person. Et personligt ansvar over for sin egen situation behøver ikke at have noget med egoisme i dette ords kedelige betydning at gøre. Samfundet kan komme med lige så mange tilbud, det skal være, af forebyggende og af helbredende art. Hvis det enkelte menneske ikke føler et ansvar over for sine nærmestes og sin egen situation, er det en helt umulig opgave at få sundhedstilstanden op på et nogenlunde tilfredsstillende niveau, og da navnlig med de kastrerede fødemidler og de giftstoffer og den hårde teknik, som vi omgiver os med. Her tror jeg nok, at samfundets almindelige tendens er, at det enkelte menneskes ansvar for sin egen situation er forflygtiget mere end ønskeligt er.

På sundhedssektorens område er der en tilbøjelighed til at tro mere på medikamentet end på nytten af egen indsats, men det skal naturligvis ikke hindre samfundet i at komme med de bedst mulige tilbud både til forskning, til videnskab og til det enkelte menneske.

Samfundet er en meget fin mekanisme, hvor hjulene med en sikker årsags- og virk-

ningssammenhæng griber fint ind i hinanden. Hvad betyder boligen ikke for sundhedssektoren? En god eller dårlig bolig er ofte afgørende for vor tilværelses kvalitet og for børnenes helbred hele livet.

Folketinget indførte uden alt for stor klogskab, må jeg sige, byggeomønsen for nogle år siden. Den har vel givet nogle penge i statskassen – det kan måske regnes ud i kroner og øre – og de kunne bruges i sundhedssektoren. Men hvad den har betydet for fordyrelse af boligen, forsinkelse af sanering og byfornyelse, arbejdsløshed og almindelige menneskelige ubehageligheder, overgår måske langt dette beløb og kan måske slet ikke måles i kroner og øre. Her er også en årsags- og virkningssammenhæng, der burde overvejes noget mere.

Arbejdsløsheden og den almindelige økonomiske depression vil i de kommende år give en stor stigning i både psykiske og fysiske sygdomme, en højst ejendommelig og absurd situation og i virkeligheden helt grotesk i et velfærdssamfund, som vi ynder at sige vi lever i. En lettelse i arbejdsløshedssituationen, en lettelse i boligsituationen og en lettelse i hele det økonomiske klima vil smitte af på sundhedssektoren og være løsningen på en lang række problemer inden for området.

Men gode ønsker og intentioner gør det visse ikke alene. Der skal simpelt hen penge til. Jeg ved godt, at det ikke er god tone at tale om penge på det sociale og det sundhedsmæssige område, men hvis hver enkelt sektor inden for sundhedsvæsenet skulle have alle ønsker opfyldt, så var hele vort nationalprodukt ikke nær stort nok. Alene det giver begrænsninger, som adskillige fagfolk nok vil have svært ved at leve med, og her må vi så prioritere, så de allersvagest stillede – både fysisk og psykisk – får den højeste prioritet.

Helt realistisk skal hver eneste krone hentes hos skatteyderne, og man forstår godt, at de mange små og større skatteydere med de svindende erhvervsmuligheder får stress og anden dårligdom af at skaffe disse skatter; derved forstærkes presset yderligere på sundhedssektoren i en endeløs spiral, og derfor må ressourcerne og teknikken udnyttes med meget stor omtanke.

Vedrørende de tekniske hjælpemidler er der en tilbøjelighed til, at effektiviteten vokser